"Sülh körpüsü" cəmiyyətlər arasında etimadın yaranmasına xidmət edir

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesi təkcə rəsmi müstəvidə deyil, həm də vətəndaş cəmiyyəti səviyyəsində davam etdirilir. Bu məqsədlə fevralın 13-14-də Ermənistanda "Sülh körpüsü" təşəbbüsü çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistanın vətəndaş cəmiyyətlərinin nümayəndələrinin iştirakı ilə ikitərəfli "dəyirmi masa" keçirilib.

Vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri 8 avqust 2025-ci il tarixində Vaşinqtonda keçirilmiş Sammitdə təsdiqlənən sülh gündəliyindən irəli gələn məsələləri müzakirə ediblər. Sülhün yaratdığı imkanlar, iki cəmiyyət arasında münasibətlərin inkişafına ictimai baxış, iqtisadi əməkdaşlıq perspektivləri, eləcə də qarşılıqlı anlaşma və etimadın möhkəmləndirilməsində vətəndaş cəmiyyətinin rolu müzakirə mövzusu olub. İnklüziv və davamlı dialoq platformasına sadiqlik bir daha təsdiqlənib. Etimadın möhkəmləndirilməsi, ictimai diplomatiya və cəmiyyət səviyyəsində yaxınlaşmanı dəstəkləyən praktik tövsiyələrin hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirilib. İkinci gün iştirakçılar davamlı sülhün üstünlüklərini və cəmiyyətlərarası münasibətlərin qurulmasının mümkün sosial-iqtisadi faydalarını nəzərdən keçiriblər. Hər iki cəmiyyətdə ictimai gözləntilər və sülh prosesinin vətəndaşlar üçün real nəticələr verməsinin yolları müzakirə olunub.

Proqram çərçivəsində iştirakçılar Ermənistanın yüksək-vəzifəli rəsmiləri, o cümlədən Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan ilə görüşlər keçiriblər. Müzakirələr sülh gündəliyinin dəstəklənməsində vətəndaş cəmiyyətinin rolu və ictimai təşəbbüslərin rəsmi səyləri necə tamamlayacağı barədə fikir mübadiləsi üçün imkan yaradıb.

Xatırladaq ki, ötən il oktyabrın 22-də İrəvanda Ermənistan və Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə ikitərəfli "dəyirmi masa" keçirilmişdir. Daha sonra Ermənistanın vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrindən ibarət qrup 2025-ci ilin 21 noyabr tarixində Azərbaycan paytaxtına səfər etmişdilər.

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri arasında görüşlərin intensiv xarakter alması Azərbaycan və Ermənistan arasında "xalq diplomatiyası"nın rolunun artdığını göstərir. Bu cür təmaslar rəsmi sülh müqaviləsi imzalanmazdan əvvəl hər iki cəmiyyətdə barış mühiti yaratmaq və qarşılıqlı nifrət dilini azaltmaq üçün əhəmiyyətlidir. Budəfəki görüşdə isə "Sülh körpüsü" təşəbbüsünün əsas iştirakçıları ilə yanaşı, hər iki tərəfdən daha geniş iştirakçı qrupları təmsil olunub.

Diqqətçəkən məqamlardan biri də odur ki, Azərbaycan nümayəndə heyəti bütün zəruri prosedurları tamamlayaraq Azərbaycanın Aşağı Əskipara kəndi və Ermənistanın Voskepar kəndi yaxınlığında delimitasiya və demarkasiya edilmiş quru sərhəd hissəsindən keçməklə ölkəyə daxil olub. Bu keçid iştirakçılar tərəfindən etimadın möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm praktik addım və iki ölkə arasında normallaşma prosesinin mərhələli şəkildə irəliləməsinin aydın göstəricisi kimi qiymətləndirilib. Azərbaycan nümayəndə heyəti eyni delimitasiya olunmuş sərhəd hissəsindən geri qayıdıb, bu da etimadın möhkəmləndirilməsi istiqamətində növbəti praktik addım olub.

Bu cür təmaslar rəsmi sülh müqaviləsi imzalanmazdan əvvəl hər iki cəmiyyətdə barış mühiti yaratmaq üçün əhəmiyyətlidir. Tarixi təcrübə göstərir ki, xalqlar tərəfindən mənimsənilməyən sülh müqavilələri çox vaxt kövrək olur. Ona görə də bu bəşəri və humanitar prosesin hər iki cəmiyyət tərəfindən dəstəklənməsi olduqca vacibdir. Sülh müqaviləsi hüquqi çərçivədirsə, etimad həmin çərçivənin içini dolduran mənəvi və sosial enerjidir. Elə məsələlər var ki, qeyri-hökumət təşkilatları müstəvisində müzakirə olunaraq "yumşaldılır". Əlbəttə, 30 illik münaqişə şəraitinin və qanlı müharibələrin səbəb olduğu dərin yaralar, itkilər asanlıqla unudula bilməz. Vətəndaş cəmiyyəti burada bir növ sosial terapevt rolunu da oynayır. Əsas qayə nifrət dilini tədricən dialoqla əvəz etməkdir. QHT nümayəndələrinin, jurnalist və ekspertlərin təmasları da məhz bu məqsədə xidmət edir.

İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2026.- 17 fevral (№30).- S.15.